Verslaglegging Amsterdamse Bos – donderdag 18 april (expertmeeting 4)
Beschermen/balans natuur en vrijetijdsbesteding

Start en plenaire gedeelte
Doel van deze ochtend is om na te denken over de balans tussen natuur en vrijetijdsbesteding van het Amsterdamse Bos. We gaan aan de slag aan de hand van de Wereldcafé methodiek en er zijn verschillende rondes. In deze rondes gaan we gezamenlijk nadenken over de kaders en randvoorwaarden om de balans in het bos te bewaken. Bij tafel 1 praten we over hoe we moeten anticiperen op de groei van de stad met het Stadsbos van de toekomst, bij tafel 2 gaan we nadenken over hoe we een goede balans tussen natuur en vrijetijdsbesteding kunnen houden en bij tafel 3 gaat om het cultureel-historische ontwerp vs. biodiversiteit, waar ligt het accent?

5.1,2,e – 5.1,2,e
Heel hartelijk welkom. Het is een bijzonder jaar voor het bos, bestaan 85 jaar. 85 jaar geleden zaten mensen na te denken over deze mooie stad en was daar 5.1,2,e en die heeft samen met van 5.1,2,e het bos gemaakt. Het bos, iedere dag weer, wordt nog zoveel gebruikt zoals het ontworpen is. Een groene plek bieden voor de natuur en recreatie.

Wat we wel zien is dat het helemaal ontsloten is door stedelijke omgeving, Amsterdam, Amstelveen, Schiphol. En die beweging stopt niet. Als we kijken naar de snelheid van de woningbouwontwikkeling. En daarom zijn wij een Bosplan aan het maken, om naar de toekomst aan het kijken. Over 15 jaar, waar staan we dan? Hoe ziet het bos er dan uit? Hoe blijft het bos op een goede manier in balans? Hoe behouden we natuur? En bieden we ruimte aan recreatie? Deze plek ademt het thema wel uit. Ik hoop dat we met jullie expertise en kijk een bijdrage kunnen leveren voor de plannen van de toekomst en het bos op een goede manier in balans kunnen houden.

5.1,2,e – toelichting zoneringskaart
Ik werk bij het Amsterdamse Bos, bij strategie en ontwikkeling. Ik werk vooral op het groene vlak. De zonering, dit is al van 25 jaar geleden. Het eerste beleidsplan van het bos is in 1996, vooral bedacht en bedoelt voor een aantal afwegingen voor functies in het bos. Plekken voor recreatie, waar je rust kan vinden. De zonering bestaat uit 3 delen, waren er eerst 4. Activiteiten/recreatie = gele deel. (Geitenboerderij, openluchttheater). Natuurzone, donkergroene deel, aan de randen van het bos. Bijzondere natuur. (Schinkelbos). De rustzone, het gebied wat minder intensief gebruik wordt maar wordt beheerd door het bosbeheer.

5.1,2,e – 5.1,2,e
Ik was van plan 4 dingen te zeggen. Kleine aanvulling op het plan van het bos, het plan komt eigenlijk van 5.1,2,e en zijn biologische makkers die al rond 1900 de parkenkwestie aankaarten. Amsterdam heeft een bos nodig. Was een heftig figuur. Hij zij niet bewaren, beschermen maar ontwikkelen. Dat gaan we doen omdat de stadsmensen dat nodig hebben. Ten tweede wil ik jullie vertellen over het onderzoek van Marshwell van de universiteit van Seattle. Die heeft gegevens verzameld en een boek geschreven, Suburdia. De hoogste biodiversiteit vind je in de buitenwijken van de steden. Niet in de natuurgebieden. Ten derde, die Marshwell definieert biodiversiteit als zoogdieren, vogels en andere grote beesten, dat is niet het grootste deel van biodiversiteit. Ik ben gespecialiseerd in wieren en algen, 1 druppeltje onder de microscoop vinden we 600 soorten algen. Dat is biodiversiteit. Als je kijkt naar land en bos, waar je het meeste biodiversiteit vindt, is de

bodem. Van een goedgerijpte bosbodem zitten zo'n 10.000 aaltjes van 60 soorten. Dan heb je het nog niet gehad over schimmels, slakken, schimmels, die biodiversiteit is veel groter dan er bovenuit vliegt. Die rijkdom zit dus in de bodem. Die bepaalt wat erop groeit. Kijk je naar zo'n bos als dit, is het 1 van de weinige plekken war het tot rust kan komen. Je moet het met rust laten. Die moet rijpen. Pas na een jaar of 75 heb je een rijke bosbodem. Het laatste ding, ik spreek toch even vanuit Amsterdam, we staan voor een enorme opgave, we hebben een bestuur die zegt bouwen met die handel. We gaan niet in het Bos bouwen, maar in de stad wordt het harstikke dicht bouwen op elkaar. Hoeveel belang hecht een mens aan het groen, mensen vinden groen nog belangrijker. Als je gaat verdichten raak je groen kwijt. En dan wordt het dit soort gebieden. Maar er komen wel veel meer mensen. Dus daar moeten we ook over nadenken.

Tafel 1 – anticiperen op de groei van de stad met het Stadsbos van de toekomst
Vraag: hoe anticiperen we op de groei van de stad met het Stadsbos van de Toekomst?

Tafelkleed – samenvatting
De belangrijkste punten die besproken zijn aan deze tafel:

1. Belangrijkste hoofdvraag van deze tafel: gaan we spreiden of concentreren van bezoekers/recreatie?
    - Sturen van bezoekers (qua route en behoefte)
    - Of anticiperen op behoefte van bezoekers? Veel meer Bottom up. Regie via ontsluiting
    - Monofunctionele gebieden (dus meer zoneren) of combineren van verschillende functies?
2. Focussen op verschillende doelgroepen. Recreatiebehoefte van Amsterdammers is bijvoorbeeld anders dan Amstelveners.
3. Beheer door vrijwilligers of andere actoren die gebruik maken van het bos
    - Laat gebruikers iets terug doen voor het Bos! In beheer, afspraken, financiën
4. Overgangsgebieden versterken vanuit het bos naar buitengebieden (meer verbindingen leggen met andere gebieden).
5. Groen als decor voor activiteiten maar ook versterken als kwaliteit. Meer regie hierop, door plan maken. Gebiedsmarketing, vermarkten van de plek.

Tafel 2 – balans tussen natuur en vrijetijdsbesteding
Vraag: hoe houden we een goede balans tussen natuur en vrijetijdsbesteding?

Tafelkleed – samenvatting
De belangrijkste punten die besproken zijn aan deze tafel:

1. Natuur en vrijetijdsbesteding bijt elkaar niet per se
2. Combineren van verschillende functies
3. Voort wat hoort wat: bezoeker genieten van de natuur maar kunnen ook wat terug doen
4. Verbindingen (groene routes) met andere groene plekken in de omliggende steden/gebieden
5. Kansen en behouden van natuur

    Behouden:
    - Natuur en de functie daarvan

    Kansen:
    - Ontwikkelzones aan de Noordkant.
    - Dubbele functies bij de hockeyvelden.
    - Zonneweide, andere bestemming?
    - Moeras voor Amstelveense Poel
    - Zuidelijke kant: verschillende ontwikkelingen. Horeca bijvoorbeeld.
    - Bezoekers betrekken bij de natuur van het bos

Tafel 3 – cultuurhistorisch ontwerp vs. biodiversiteit

Vraag: cultuurhistorisch ontwerp vs. Biodiversiteit – waar ligt het accent?

Tafelkleed – samenvatting

De belangrijkste punten die besproken zijn aan deze tafel:

1. Gaat meer over cultuurhistorisch ontwerp versus bosbeheer. Biodiversiteit is er toch wel.
2. Focus op beleving
    - Beleving zelf bepalen als organisatie of invullen door bezoekers zelf? Regie op beleving of organisch inspelen op behoefte?
    - Zonering richten op *belevingswaarden*, niet beheer. Daar natuurbeheer op afstemmen.
    - Zichtlijnen openmaken, meer gericht op beleving
    - Entrees verbeteren (hoofdentree) en beleving centraal stellen
3. Meer doen met gebiedsmarketing
    - 1 verhaal in plaats van versnippering
4. Samenwerking
    - Krachtenbundeling: Amstelveen, Rijnland, Provincie
    - Bestuurlijk
5. Duurzaamheid en klimaatbewind
6. Stop met rekening doorschuiven

Afsluiting

Hoe nu verder (5.1,2,e)?

- 4 sessies opgehaald
- Zeker raakvlakken tussen de sessies
- Analyse maken met Beaumont, wat hebben we opgehaald? Wat is het beeld? Hoe kunnen we die verbinding tussen die thema's versterken? Wat zijn de gaten?
- Eind mei nog een sessie beleggen waarvan jullie zijn uitgenodigd om gezamenlijk het beeld te bouwen.

Bewoners en gebruikers van het bos (5.1,2,e)

- Digitaal traject met bewoners

Bestuurlijke traject

- Deze week de urgentie verbreden. Bestuurlijk ook al die partijen te betrekken.
- Zomer: ambitiedocument en uitvoeringsagenda
- September: dag van het bos waarbij we het geheel presenteren
- Besluitvorming en dan gaan we verder.

Bijlage 1: uitwerking groei van de stad en Stadsbos van de Toekomst

- Horeca opbrengst → geld gebruiken voor het bos, de natuur
- Verbindingen met andere gebieden.
- Natuurinclusief bouwen.
- Andere doelgroep + behoefte
- Mensen niet sturen, anticiperen op wat er al is
- Vergelijking Central park. Vermarkten? (a.h.v. plan)
- Meer concentreren of spreiden?
- Randen van het bos. Verspreiding van groen → betere bereikbaarheid
- Meer regie op het beheer! Plan maken. Combineren golfbaan en het bos?
- Verbinding Amstelveen Broersepark
- Beheer → gebruikers!
- Andere actoren bijdragen aan het beheer
- Moeras bij Amstelveense poel = meer co2 opname
- Focussen op verschillende doelgroepen, geld besparen door paden te verminderen.
- Verbinden.
- Toegang/vergoeding vragen?
- Zoveel mogelijk variatie voor verschillende doelgroepen
- Beter hondenbeleid
- Meer combineren van functies. Minder monofunctioneel. Flexibele ontwikkeling. → Organisch ontwikkeling.
- Meer parkeerplekken
- Combineren van functies → anticiperen op… Bottom up.
  → Beweging
  → Sport
  → Recreatie

1. Faciliteren, niet te veel sturen
2. Het groen is decor voor activiteiten/en groen als natuur/kwaliteit
3. Sturen door te ontsluiten
4. Compenseren groen vanuit stedenbouw projecten
5. Teveel versnipperen, in functies, organisaties.

- Betere verspreiding bezoekers
- Alternatieve vervoersmiddelen voor auto
- Concentreren of spreiden?
- Voetpaden – niet minder paden groen geeft mensen en rust
- Bos bij de stad is vooral voor de mensen. Met behoud van natuur.
- Natuur zwemwater
- Benut potentiele bronnen (gezondheid, duurzaamheid, etc. & grotere
- Moeras creëren. Amstelveense poel.
- Variatie in intensiteit gebruik → sturen door inrichting paden + voorzieningen
- Tuinieren medebeheer bewoners/bedrijven
- Verbindingen ecologie, overgangen bos stad in!
- Laat gebruikers iets terug doen voor het Bos! In beheer, afspraken, financieren (honden, sport, etc.)

- Alternatieven voor de auto!
- Lijst woorden en namen
- Beleving niet ambtelijke vastleggen
- Minder monofunctioneel, vraaggericht
- Reguleren door ontsluitingspatroon
- Flexibele ontwikkelingslocaties.
- Waarde ontwerp behouden.
- Selectief op pachters, die ook wat terug doen voor het Bos! Wederkerigheid.
- Natuur = recreatie!
- Recreatie concentreren
- Minder maar bredere paden
- Beleefbaarheid vergroten door bijvoorbeeld uitkijktorens
- Overgangen zijn potentieel voor natuur ontwaarden en natuurbeleving.
- Groter bos nodig?
- Contrasten. Gebieden vergroten rust ←→ druk, weinig ←→ veel.
- Omliggende gemeenten e.d. partijen meer betrekken (ook financieel)
- Vraaggericht ontwikkelen i.p.v. aanbodgericht.

Kaart:

- Bebouwen bij Schiphol?
- Overgangen naar oosten/vanaf Nieuw-West?
- Aantrekkelijkere routes maken vanaf Amstelveen
- Overgangsgebieden vanaf bos naar Amstelveen
- Moeras bij Amstelveense poel
- Overgangsgebieden bij Buitenveldert en sportvelden
- Betere verbindingen vanaf Amsterdam, vondelpark bijvoorbeeld en vanuit Nieuw-West
- Oversteek nieuwe meer?
- Brug/oversteek tussen Bosbaan en Haarlemmermeer
- Dubbele paden eruit bij dagrecreatie
- Nieuwe bewoners van Schinkelhavengebied genieten van natuur/Volkstuinenpark ons Buiten

Bijlage 2: uitwerking natuur & vrijetijdsbesteding

- Sport in het bos. Pas op met bootcampers. Concentreer ongeorganiseerde sport. Drainage speelweiden verbeteren.
- Bescherm hoogwaardige natuur en leg belevingsnatuur aan.
- Randen voor recreatie
- Mobiele tiny houses
- Evz is een voorbeeld voor vergroten van natuurwaarden en vrijetijdsbesteding
- Meer takkenvillen om de bosvakken
- Adaptief bos
- Flexibiliteit
- Dubbel gebruik
- Bos is al goed in balans en legt keuzes al goed uit
- Bos blijft decor?
- Er is verschil tussen natuurbeheer en natuurbeleving. Een zoneringskaart zegt dan niet zoveel
- Als je iets ontwikkelt voor de mens moet daar ook iets voor de natuur ontwikkeld worden (verzachtende maatregel)
- Huidige wet- en regelgeving is strenger
- Toekomst: bos uitbreiden en verbinden maken & groene routes van en naar het bos
- Flexibele inrichting binnen het decor (adaptief)
- Met inrichting sturen/gebruik beïnvloeden
- Park en reactiegebieden, wijkgroen
- Is het wel een tegenstelling?
- Natuur als doel of natuur als decor
- Balans doelgroepen/gebruikers →moet dat gestuurd worden of komt balans vanzelf?
- Iedereen te vriend houden? Moet je dat wel willen. Moet je niet beperken.
- Zonering koppelen aan ontsluiting en inrichting. Padenstructuren, parkeerplaatsen, locatievoorzieningen 'organisch'.

- Behoud karakter deelgebieden. Wat is de behoefte? Motivatie bosbezoek? Niet alles inrichten! Beleving → afwisseling. Bos als decor. Wat kan het bos nog aan? Bos vergroten → uitbreiden Nood/Zuid.
- Programma? → Beperken. Klantwens. Sport, integreren, vrije sportvelden. → Definiëren!
- Verschil van echte natuur en beeld van natuur. Bijvoorbeeld bostheater is minder natuurwaarde maar wel interessant voor meer mensen. Voor het beeld van natuur.
- Balans = best goed nu! Communicatie wordt steeds belangrijker. Natuurwaarde (van de vrijwilligers) = ok. Ook bezoekers waardering.
- Vraag = passende slaapaccommodatie?
- Meer 'smoel' voor zuidelijk deel; nu niet aantrekkelijk (vlees noch vis)
- Ook haven in 't zuiden? Meer diverse horeca, aangepast aan deze tijd → plek bij de camping (resto, winkeltje, koffie?)
- Meer verbinden gebruiken naar Amstelveen en de stad. Aantrekkelijke routes en verbindingen (groen).
- Wat doe je met gebieden die nu minder gebruikt worden? Naaktrecreatie.
- Evz zo'n mooi verbeeld van én recreatieve waarde én natuurlijke waarde.
- Combineren dus, zowel natuur en reactie (gaat goed samen)
- Horeca → bij radartoren
- Is 't bos wel zo druk? Sommige dagen op sommige plekken.
- Evenemententerrein ontwikkelen voor recreatie (honden, horeca?) benarde bedrukking ook natuur ontwikkelen. (Verticaal groen, groene daken, etc.)

Kaart:

- Ontwikkelzones bij Oeverlanden Nieuwe Meer en Bosbaansluis
- Zonneweide: willen we bestemming de zonneweide zo houden?
- Pontje bij Sportpark Overburg en kanovereniging
- Bij fun forest: bootcamp locatie
- Horeca bij het radarterrein
- Zuidelijke natuur…. Met gebruik
- Moeras bij Amstelveense poel
- Sport bij de kleine vijver
- Zonnepanelen achter gebied bij Schiphol
- Zuidelijke natuurzone met gebruik bij de Kleine poel en de camping
- Sportdrankje bij de arena

Bijlage 3: uitwerking cultuurhistorisch ontwerp/biodiversiteit

- Veel paden mensen. Moeten de natuur kunnen beleven, geen stadbeleving. Parkeren met blauwe zone zodat zoveel mensen uit de stad gebruik kunnen maken van de natuur.
- Maak dat mensen het gevoel krijgen dat het hun eigen bos is, maak ze verantwoordelijk voor hun bos.
- Het cultuurhistorisch ontwerp betekent ook weer verder ontwikkelen, 'exotische' bosgemeenschappen.
- Richtlijnen vaststellen!
- Bostheater → hoog = … op de grond → …. → Iets meer ingrijpen om 'natuur' te creëren.
- Verschillende belevingssferen + diverse gemeenschappen
- Beleving moet betalen voor beheer!
- 1. Ontwikkelen! Niets verdunnen!
  2. Suburbia → hoogste diversiteit in buitenwijken bij steden
  3. Biodiversiteit: in de bodem en in druppel water! Bodem tot rust
  4. Groen wordt steeds belangrijker. En drukker.
  Meer mensen → meer beheren!
- Gebiedsmarketing → plan.
  Wat is het verhaal van het gebied. En wat kun j e op ieder gebied vertellen. Identiteit en natuurwaarde centraal.
- Vraag naar beleving bij bezoekers. Onderzoek het!
- Balans. Klimaatverandering, zakken en evenementen → risico op overstromingen!
- Amsterdam woningnood! Amsterdamse bos zakt. Hard maken.
  → nu onderzoek naar wat er precies aan de hand is!
- Stop met rekening doorschuiven, het Bos slibt dicht!

- ...organisatie met boswachter als gastheren
- Duurzaam/klimaat benadrukken! Stop met rekening .....
- Meer gebruiken. Nu hondenuitlaat! Of schapen/koeien.
- Bossituatie
  hoog → gunning. Op de grond → nooit zon.
  → iets meer ingrijpen om ruimte te creëren.
- Benut 't water beter! Waterwegen beter gebruiken.
- Natuur naar de mensen brengen! Hoe voor de toekomst.
- Schoon water belangrijk biodiversiteit → geldprobleem.
- Omgeving ook betrekken bij 't Bos (geen scherpe grenzen)
- Amsterdamse bos → park (geen bos) met bosvakken
- Breng de lagen kruiden, struiken, banen (biodiversiteit)
- Verlichting bij bostheater → is een stem! Iets over opnemen.
- Kiezen voor cultuurhistorische ontwerp! Betekent meer beheer en onderhoud
- 5.1,2,e ontwikkelen (ipv beschermen)
- Groen steeds belangrijker!! → groen onderzoek
- Biodiversiteit = key bodem, daarbij 't belangrijkst
- Cultuurhistorie staat niet haaks op biodiversiteit → is niet strijdig
- Meer beleving = luchtiger maken. Afwisseling ontsluiting paden/voorzieningen
- Meer ruimte, minder massa. (gaat vooral om zichtlijnen).
- Waarom nu 1/3e bos, 1/3e gras, 1/3e water
- Samenwerken met Natuurmonumenten, landschappen voor promotie
- Entreezones differentiëren.
  1. Spelen
  2. Bewegen
  3. Voedsel/tuinieren
  4. Voor grote druk

- Samenhang entree Bosbaan. Programma & inrichting.
- Gebiedsmarketing
  1. Eenheid
  2. Identiteit entrees
  3. Deelgebieden
  4. Front organisatie ontvangst/gastvrij
  5. Beleving binnen verhaal
  6. Wat waar terug.
  7. Ov-ontsluiting essentieel bij groei stad
  8. P vrijhouden? Blauwe zone?
- Meer naar gebruikers – zonering bezoekers
  → Kleinschaliger/gevorie
  → Belevingszonering
- (Hoofd)entrees meer inrichten op waar je heengaat. Meer overzichtelijk, je bent meteen in het "bos"!
- Ook voorzieningen samenhangend maken → zorgen voor allure!

- Door ontwerp padenstructuur kan het zijn dat je bij grote drukte toch niemand tegenkomt. Behouden dus!

Kaart:

- Plint van het bos, activiteiten.
- Zonering naar beleving! Beheer uit tarieven
- Rustzone kleiner vanwege bebouwing
- Verdichting! Geef veiliger optie! Overgang creëren
- Noordelijke deel: veel parkeerplekken in natuurzone, gek!! Meer groen maken.
- Beleving vergroten ruime, licht en lucht in het bos overwegen!
- Water verdiepen, ontsluiting voor bootjes
- Heenpalen, verbinden met DNI pandje
- Strakke zonering/welkom voorzieningen/kwaliteit
- Te harde overgangen! Oeverlanden
- Nu: onduidelijkheid over belevingen, wees duidelijk en strakker
- Zichtlijnen groen maken en daarmee belangrijke overgang. Halfopen landschap! (Bij zuidelijk deel Amsterdamse bos)
- Meer groen maken

